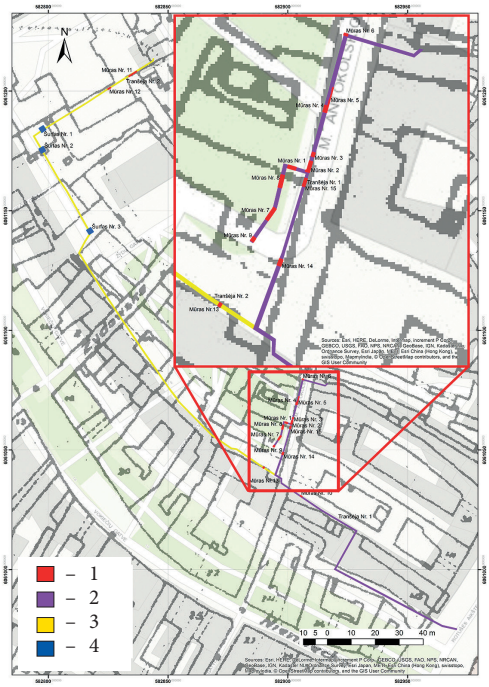

3 pav. Tyrimų vieta ties M. Antokolskio gatve, sugretinus 1938 m. Vilniaus miesto planą: 1 – atidengtas mūras; 2 – tranšėja 1; 3 – tranšėja 2; 4 – šurfo vieta. S. Rutkovskio brėž.

Fig. 3. The investigation site on M. Antokolskio Street compared with the 1938 plan of Vilnius: 1 – unearthed masonry wall; 2 – trench 1; 3 – trench 2; 4 – test pit site.

sinėmis braukomis ar be jų. Plytos 27–30x13–16x5–8 cm dydžio, rištos molio ar kalkių skiediniu. Mūrai pasiekti nuo 30 iki 85 cm gylyje.

Remiantis tyrimų rezultatais, galima konstatuoti, jog šioje Vilniaus miesto vietoje kultūriniai sluoksniai smarkiai apardyti XX a. pertvarkant gatvę. Tačiau negiliai atidengtas didelis kiekis mūrų leidžia patikslinti buvusį vietos užstatymą (3 pav.) bei surinkti papildomų duomenų apie Vokiečių ir M. Antokolskio gatves bei šalia šių buvusius pastatus.

Tyrimų metu rasti archeologiniai radiniai perduoti į LNM.

The Narrow Courtyards on Vokiečių Street

In 2016, a field evaluation and survey were conducted beside Vokiečių and M. Antokolskio Streets in Vilnius. During them, three test pits (a total of 12 m^2) were excavated and the digging of a 429.6 m long (207.6 m^2) utility trench was monitored. During the evaluation, a cultural layer and natural soil were discovered only in test pit 3. A 17th-century cultural layer was reached at a depth of 2–2.05 m, natural soil at 2.35–2.45 m (Fig. 1). 15 fragments of 17th–18th-century masonry walls were unearthed during the watching brief (Figs. 2, 3).

Ignas Sadauskas

Maironio gatvė 1

2016 m. spalio–lapkričio mėnesiais atlikti detalieji tyrimai ir žvalgymai Vilniuje, sklype Maironio g. 1 ir Barboros Radvilaitės gatvės važiuojamojoje dalyje, suprojektuotų naujų inžinerinių tinklų trasų tiesimo vietose. Šis sklypas ir aplinkinė teritorija yra buvusių bernardinų vienuolyno sodų dalis. XVII–XIX a. vietovė buvo menkai urbanizuota, aptverta mūrine tvora, joje vyravo agrarinio pobūdžio veikla. Dabartinis sklypas suformuotas XIX a. pabaigoje nutiesus Aleksandro Suvorovo (vėliau Šv. Onos, Tiesos, dabar Maironio) gatvę. Šiuo metu sklype esantis pastatas pastatytas 1897–1898 m.

Šio straipsnio autorius 2015 m. atliko žvalgomuosius tyrimus ir žvalgymus Maironio g. 1 sklype stovinčio pastato rūsio patalpose ir vidiniame kieme. Jų metu ištirta 11 šurfų (iš viso 16 m^2 plotas) ir tik šurfe 11 maždaug 1–1,2 m gylyje aptiktas intensyvus XVII–XVIII a. datuojamas kultūrinio sluoksnio horizontas (*ATL 2015 metais*, 2016, p. 558).

1 pav. Perkasoje 1 atidengta XVII a. ūkinė duobė. I. Sadausko nuotr.

Fig. 1. The 17th-century storage pit unearthed in trench 1.

2016 m. atliekant detaliuosius tyrimus suprojektuotos vandentiekio trasos vietoje ištirta perkasa (iš viso 20,1 m^2 plotas). Fiksuotas 0,85–2,5 m storio kultūrinis sluoksnis, kurio chronologija apima XVII–XX a. Kai kur kultūrinio sluoksnio horizontai suardyti ankstesnių inžinerinių tinklų tiesimo darbų metu. Intensyvesnis kultūrinis sluoksnis fiksuotas perkasos Š dalyje, o apatiniai kultūrinio sluoksnio horizontai susiformavo XVII–XVIII a. Atlikus tyrimus nustatyta, kad apatinis juodos žemės su smulkiomis griuvenomis sluoksnis, datuojamas XVII–XVIII a., yra buvęs pirminis žemės paviršius, kuriame galbūt vykdyta agrarinio pobūdžio veikla. Šio sluoksnio apačioje, įžemyje ištirta XVII a. datuojama ūkinė duobė (1 pav.). Virš juodos žemės sluoksnio fiksuotas tamsios pilkos žemės sluoksnis su smulkiomis griuvenomis, datuojamas laikotarpiu iki pastato statybos, t. y. XIX a. Virš jo tirtas pilkos žemės su smėlio intarpais ir molio priemaišomis sluoksnis, pradėjęs formuotis XIX a. pabaigoje šioje vietoje pastačius esamą pastatą. Sluoksnis formavosi ilgą laiką ir datuojamas XX a.

Suprojektuotų naujų inžinerinių tinklų trasų tiesimo vietose žvalgyti 4 plotai (iš viso 136,3 m^2). Užfiksuotas 1–3,9 m storio ankstesnių žemės judinimo darbų metu permaišytas ir suardytas vietomis supiltinės kilmės kultūrinis sluoksnis, datuojamas XIX a. II puse – XXI a. pradžia, su pavieniais XVII–XX a. radiniais.

Tyrimų metu perkasoje ir žvalgytame plote 1 atidengti mūrinio užstatymo fragmentai, datuojami XVIII a. Tikėtina, kad tai buvusio bernardinų vienuolyno sodo Š dalyje stovėjusio mūrinio pastato pamatų fragmentai. Pastatas greičiausiai nugriautas XIX a. II pusėje nutiesus tuometinę A. Suvorovo gatvę. Taip pat žvalgytame plote 1 atidengtas carinio mūrinio nuotekų kolektoriaus fragmentas, datuojamas XIX a. II puse.

Tyrimų metu surasti ir inventorinti 99 radiniai – XVII–XX a. buitinės keramikos šukės, XVI–XVIII a. neglazūruotų bei dengtų žalia glazūra plokštinių ir puodyninių koklių fragmentai, XVI–XVII a. pakabinama trikampio formos spyna. Radiniai perduoti LNM.

Maironio St. 1

In 2015, a field evaluation (one trench, 20.1 m^2) was conducted at the site of new utility lines on the plot at Maironio St. 1 and a 0.85–2.5 m thick cultural layer, the chronology of which encompasses the 17th–20th centuries, was recorded. A 17th-century storage pit was excavated in the natural soil (Fig. 1). Four areas (a total of 136.3 m^2) were also surveyed. Fragments of 18th-century masonry structures were unearthed in the trench and in the surveyed area. A fragment of a Russian imperial masonry sewerage collector dating to the second half of the 19th century was unearthed in surveyed area 1. A small collection of 16th–20th-century finds were collected: sherds of household pottery, stove tile fragments, and a triangular lock.